

נושא השיעור :

הפרחת השממה- חזון בן גוריון והנגב כיתות ג-ד

מפעילות : אסתי, חגית, שנית, בנצי

מהלך השיעור :

פתיחה : השמעת השיר דוד בן גוריון- להקת פיקוד מרכז

<https://www.youtube.com/watch?v=JnUrS5aWb5U>

מהלך פעילות :

- מצגת ובה רקע על בן גוריון בקצרה.
- פעילות קישור בין שטר עם תמונתו של בן גוריון לנגב.
- הקרנת סרטון המדבר על חזונו של בן גוריון
https://www.youtube.com/watch?v=igkzV752gK8&list=PL5E8A9CDB7EE67CC2&index=12&feature=plpp_video
- הקראת שני מכתבים שכן גוריון כתב לתלמידים אשר פנו בנושא התיישבותו בנגב והסיבה שפרש מהחיים הפוליטיים.
- הכרת חזון ההתיישבות של בן גוריון בנגב- יתרונות וחסרונות להתיישבות
- מיקום במפה הגיאוגרפית, אחוז השטח משטחה של מדינת ישראל, אחוז התושבים מתושבי מדינת ישראל.
- סיבות לכך שההתיישבות לא צלחה.

תוצר אישי/קבוצתי :

הפרחת השממה – חזון התיישבות הנגב של דוד בן גוריון

בן גוריון קרא להפרחת השממה בנגב ושימש דוגמא אישית כשהתפטר מהממשלה ועבר לגור כ-14 חודשים בשדה בוקר. במסגרת פועלו להפרחת השממה, בן גוריון קרא לקליטת עלייה ולהתיישבות בנגב. הוא יצא לכנסי נוער ברחבי הארץ שבהם קרא לנוער להתיישב בנגב. הנוער ומרבית העם הגיב באדישות לקריאתו של בן גוריון לבוא ליישב את הנגב.

קיראו את שני המכתבים הבאים בו מסביר בן גוריון את פרישתו מן הממשלה והמעבר לשדה בוקר

(מכתב תשובה לשני אחים, נעמי ודן שכתבו לו מכתב ב-1954 כשהיו תלמידי כיתה ו')

"אני מניח שאתם אח ואחות, ואני כותב לשניכם יחד. בשדה בוקר טוב מאוד. בצריף יש גם תנור, עכשיו חורף (ינואר 54), אבל לא כל כך קר. עברתי לשדה בוקר כי רציתי לעבוד בשדה. בצעירותי לא יכולתי לבוא הנה כי הייתה פה ממשלה תורכית שלא נתנה ליהודים לשבת פה. עכשיו יש ממשלה יהודית והנגב הוא שלנו. הוא שומם ויש להפריח אותו. זוהי עבודה יותר נעימה מאשר להיות ראש ממשלה. אם אתם רוצים להתראות - תצטרכו לבוא הנה. ישבתי בירושלים הרבה שנים. ואני רוצה לשבת כמה שנים בנגב. לעת עתה תלמדו ותהיו תלמידים חרוצים"

(מכתב לרסתם סעיד עומר, מביה"ס בקה המערבית שמתפלא על צעדו של בן גוריון)

"לדעתי לא צריך איש אחד לנהל המדינה כל השנים. הייתי יותר מחמש שנים ראש הממשלה, ויש לתת הזדמנות לאיש מוכשר אחר לעשות עבודה קשה זו. אני שמח שיכולתי לשרת כל תושבי ישראל, יהודים וערבים, למעלה מחמש שנים, ואני רוצה עכשיו לשרת את המדינה כאזרח פשוט. הלכתי לנגב - מפני שהוא נעזב. האדמה נוצרה למען ספק צרכי בני אדם, ואין להניח מקום שומם. אין דבר חשוב ויקר לאדם מאשר להפריח מקום שומם, ואפשר לעשות זאת בכוח הרצון, בעבודה ובאמצעי המדע. לעזור בהפיכת שממה למקום ישוב - לא פחות חשוב, לדעתי, מאשר להיות ראש ממשלה."

1. כיצד הסביר בן גוריון את פרישתו מן הממשלה והמעבר לשדה בוקר?

- א. הוא הרגיש שאינו מוכשר מספיק לכהן בתפקיד ראש ממשלה.
- ב. יותר נעים לעבוד אדמה מאשר לעבוד כראש ממשלה.
- ג. הוא הרגיש צורך להפריח את השממה.

2. לפניכם קטעים בנושא חזון ההתיישבות של בן גוריון בנגב. קראו וענו על השאלות:

א. "מדינת ישראל אינה סובלת מציאות מדבר בתוכה. אם המדינה לא תחסל את המדבר - עלול המדבר לחסל את המדינה. הרצועה הצרה שבין יפו וח'יפה ברוחב של 15-25 ק"מ המכילה רובו הגדול של העם בישראל, לא תעמוד לאורך ימים בלי ישוב רב ומבוצר במרחבי הדרום והנגב."

הנושא המרכזי הוא:

1. הבעיה הכלכלית.
2. הבעיה הביטחונית
3. בעיית המים

ב. "עיקר חשיבותו של הנגב היא בעובדה, ששטחים גדולים ריקים הם מאין יושב פשוטו כמשמעו. כאן אנו יכולים, על ידי קידוח בארות, ליצור התיישבות המונית צפופה, שלא תיתכן בשום מקום אחר בארץ ישראל המערבית(1935).
חלק מהמים הדרושים יימצא לנו על ידי אגירת מי הגשמים בסכרים... חלק מהמים יימצא על ידי זיקוק המים המלוחים הנמצאים בפינות שונות של הנגב, אולם יהי הכרח להשתמש גם במי הירדן והנגב(1948).

הנושא המרכזי הוא:

1. ישוב השממה
2. ישוב השממה ופתרון בעיית המים
3. ישוב השממה ופתרון הבעיה הכלכלית

ג. עתידנו בארץ ישראל – זיקתנו (הקשר שלנו) לים.
ארץ ישראל נתברכה בשני ימים, הים התיכון המחבר את ארץ ישראל לאירופה ולאפריקה, וים סוף, המקשר אותנו ליבשת הגדולה של אסיה. ארץ ישראל שתעודתה (שמטרתה) להיעשות מרכז התעשייה במזרח הקרוב, תהא צריכה ביחוד ליצור יחסי מסחר עם העורף האסיאתי. כאן חשיבותו הרבה של מפרץ אילת. (יוני, 1935)

הנושא המרכזי הוא:

1. בעיית המים
2. יחסי חברות עם שכנינו
3. הבעיה הכלכלית

כיום בנגב, המהווה כ-60% משטחה של מדינת ישראל, חיים כשמונה אחוזים בלבד מאוכלוסיית המדינה. קריאתו של בן גוריון להתיישבות המונית בנגב נותרה כמעט ללא מענה.

מדוע לפי דעתם ההתיישבות ההמונית בנגב לא הצליחה?

עבודה נעימה!